Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII. Cena lista je $4.00 Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., pondeljek, 17. februarja (Feb. 17) 1919. Subscription $4.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 40.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act o Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

WILSON PODA KONGRESU USTAVO ZVEZE NARODOV.

Predsednik se izkrca v Bostonu, kjer bo imel prvi govor. House Wilsonov namestnik v Parizu do povratka. Francozi kritizirajo ustavo zveze narodov.

Brest, Francija, 16. feb. — Predsednik Wilson se je včeraj predpoldne vkrcal na parnik 'George Washington', kateri pripluje v Boston 25. t. m. V Bostonu bo imel Wilson prvi govor na ameriških tleh o svojem delu in uspehih mirovne konference. S predsednikom se je odpeljalo v Ameriko večje število naših vojakov.

Velika množica ljudstva je spremila Wilsona do pomola in 21 strelov iz topa je zagrmelo predsedniku v slovo. Ko je veliki gost zapustil Pariz v petek zvečer, sta ga poleg drugih diplomatov spremila do vlaka predsednik Poincare in Clemenceau. Slovo je bilo brez ceremonij, kajti Wilson se kmalu vrne nazaj v Pariz, kjer najbrž ostane do konca mirovnega kongresa.

Washington, 16. feb. — Člani obeh zborničnih odsekov za zunanje zadeve so včeraj prejel telegram od Wilsona, ki jih vabi na dan svojega prihoda v Washington na banket v Beli hiši; na tem banketu bo predsednik razložil senatorjem in kongresnikom ustavo zveze narodov od člena do člena. — S tem korakom hoče Wilson preprečiti nepotrebno debatiranje v senatu o ustavi v njegovi odsotnosti. Včeraj je bilo precej kritike v senatni zbornici in senator Poindexter je grozil, da senat nikoli ne sprejme ustave zveze držav, ker s tem se bi Amerika "odpovedala svoji suvereniteti."

Pariz, 16. feb. — Na včerajšnji seji velike petorice je zavzel polkovnik E. M. House Wilsonovo mesto, ki ga obdrži do predsednikovega povratka. Petorica je včeraj razpravljala o vprašanju ruske konference.

Pariški listi so včeraj pokazali malo navdušenja za ustavo zveze narodov. Medtem ko se konservativni listi pritožujejo, da je Francija "oropana potrebnega varstva pred maščevanja željnimi miljoni nemškega ljudstva", konštatirajo liberalni in socialistični časopisi, da je toliko opevana liga narodov postala le "liga petih velesil, ki so premagale Nemčijo in ki hočejo zdaj monopolizirati zmago in mir". Amerika, Anglija, Francija, Italija in Japonska bodo vladale svet in manjši narodi ne bodo imeli dosti besede. Japonska bo govorila v imenu vse Azije in vsi drugi miljoni se smatrajo kot otroci, ki morajo ubogati "velike varuhe".

Socialistična "Humanite" piše, da je ustava razočarala vse demokrate. Liga narodov je daleč od prvotnih Wilsonovih točk in zastonj je iskati izraza Wilsonovega duha v ustavi. Demokratje in ljudske stranke, ki so toliko upale od Wilsona, ne bodo mogle podpirati take zveze narodov.

Clemenceau je dejal v nekem intervjuvu, da je Wilson "najbolj trmoglav človek", kar jih je še videl. Zastonj je bilo govoriti z njim o stvareh, katerih Wilson ne odobrava. Z angleškimi delegati izhaja Wilson imenitno in med njim in Lloyd Georgem se je naravnost razvila "diplomatična ljubezen."

Zdaj je prišlo na dan, da je vprašanje nemške blokade povzročilo največ prepira med Francozi in Američani. Zadnji so bili za to, da se blokada dvigne in dovoli Nemčiji uvoz surovin, toda Francozi so odločno nasprotovali in tekom debate se je neki ameriški delegat tako razgrel, da je zagrozil s preselitvijo mirovne konference v netralno državo. Anglija je pa predlagala kompromis, ki je bil sprejet.

USTAVA ZVEZE NARODOV.

Pariz. — Ustava zveze narodov, ki jo je predložil Wilson, predsednik odbora za ustavo, na plenarni seji mirovne konference zadnji petek, je sledeča:

Načelna izjava.

V svrho mednarodne kooperacije in za dosego mednarodnega miru in varstva, ne da bi se treba poslužiti vojne, z odprtim, pravičnim in častnim razmerjem med narodi in z ustanovitvijo mednarodnega zakona, ki bo obvezen za vlade, ter s skrupoloznim spoštovanjem vseh pogodb v občevanju med organiziranimi narodi, sprejmejo podpisane države sledečo ustavo zveze narodov.

Prvi člen.

Zvezo narodov upravljajo delegatje, ki zastopajo pridružene države, dalje izvrševalni svet, ki se večkrat snide, in pa stalni sekretarijat, ki ima svoj sedež v glavnem mestu Zveze.

Drugi člen.

Zbor delegatov se vrši od časa do časa, kakor bodo zahtevale potrebe in specijelne zadeve v področju zveze. Zborovanje se vrši v mestu, kjer ima zveza narodov svoj sedež ali pa v kakem drugem primernem kraju. Vse podpisane države imajo po en glas, toda ne več kot tri delegate vsaka.

Tretji člen.

Izvrševalni svet sestoji iz zastopnikov Združenih držav, Britanskega cesarstva, Francije, Italije in Japonske skupno z zastopniki štirih drugih držav, članic zveze. Izbor teh držav se prepusti delegatom, da jih izberejo po načelu in način, kakor se jim zdi najbolj umestno. Dokler pa niso ti zastopniki izbrani, jih nadomeščajo zastopniki — (prazno za beleženje imen) v svetu.

Izvrševalni svet se snide od časa do časa po potrebi, toda najmanj enkrat v letu, v določenem kraju ali pa v glavnem mestu zveze in obravnava vse zadeve, ki se tičejo zveze in svetovnega miru. Države, katerih se tičejo zadeve na dnevnem redu, morajo biti zastopane na seji in noben zaključek ne sme biti veljaven v odsotnosti prizadete države.

Četrti člen.

Poslovnik zborovanja delegatov in izvrševalnega sveta je prepuščen delegatom in članom sveta, ki ga sprejmejo z večino zastopanih držav.

Prvo sejo delegatov in izvrševalnega sveta skliče predsednik Združenih držav ameriških.

Peti člen.

Stalni sekretarijat (tajništvo) se nahaja v — (prazno za zabeležbo imena), kjer bo sedež zveze. Sekretarijat sestoji iz toliko tajnikov in pomočnikov, kolikor jih bo treba, ki bodo pod kontrolo in direktivo generalnega tajnika zveze narodov, katerega izvoli izvrševalni svet; generalni tajnik imenuje pomožne tajnike, katere potrdi izvrševalni svet.

Generalni tajnik se udeleži vseh zborovanj delegacije in izvrševalnega sveta.

Stroške sekretarijata trpe drn a temelju izdatkov mednarodnega biroja svetovne pošine zve

Šesti člen.

Zastopniki pridruženih držav in uradniki zveze morajo imeti vse diplomatične imunistične pravice, kadar so v tej službi, in poslopja, v katerih je nastanjena zveza in njeni uradniki in v katerih se vrše seje, morajo imeti pravico ekstrateritorijalnosti.

Sedmi člen.

tokolu kot države, ki se povabijo

Države, ki niso navedene v pro

za pristop v zvezo narodov, se sprejmejo v zvezo le tedaj, če tako glasujeta najmanj dve tretji

(Dalje na 2. strani, 3. kolona)

NEMČIJA ZAPLENI VELIKA BOGASTVA

NEMCI ZAHTEVAJO KOLONIJE NAZAJ; EBERT PRAVI, DA IMA NEMČIJA SODITI KAJZERJA.

Bazel, Švica, 16. feb. — Včeraj je prišlo poročilo iz Berlina, da so nemški komisarji za premirje v Spa pretrgali pogajanje z zavezniškimi odposlanci za obnovitev premirja, ker so novi pogoji preostri. Pozneje je pa prišlo drugo poročilo, da so se Nemci pogovorili in sprejeli nove pogoje.

Weimar, 16. feb. — Novi predsednik nemškega kabineta Scheidemann je dejal v petek v narodni skupščini, da nemška republika stopi v zvezo narodov pod pogojem, ako dobi svoje kolonija nazaj, oziroma če pridejo pod mednarodno upravo le manj civilizirane kolonije v Afriki, toda enako se mora zgoditi tudi s takimi kolonijami drugih držav. Dejal je tudi, da nemška republika potrebuje močno centralno oblast, da se lahko ubrani reakciji. Scheidemanno so v njegovem govoru motili neodvisni socialisti, posebno je bila huda neka delegatinja.

Dr. Heim, socialist, je priporočal konfiskajo velikih premoženj v Nemčiji, visok davek na profit in dedščine in socializiranje nekaterih industrij, ako hoče republika pokriti veliki deficit in se rešiti finančnega propada. "Denarna mošnja bogatinov se mora enkrat zadrgniti", je naglašal Heim.

Predsednik Ebert je dejal, da ima edino Nemčija pravico soditi in kaznovati bivšega kajzerja za njegove zločine.

Nemškoavstrijski kapitalisti so za združitev s Čehoslovakijo.

Dunaj, 16. feb. — Podjetniki in finančniki v Nemški Avstriji so proti združitvi z nemško republiko, so pa za to, da se nemškoavstrijska republika združi s Čehoslovakijo. Georg Gunther, ravnatelj neke avstrijske rudniške družbe, je dejal ameriškemu poročevalcu Deckerju, da z gospodarskega stališča nima združitev z Nemčijo nobene dobre bodočnosti zato, ker ima zasebni kapital danes malo garancij od nemške vlade; več garancij bi pa imel od Čehoslovakije.

Nemškoavstrijski socialisti neumorno delujejo za združitev z Nemčijo in volilna kampanja za ustavodajno skupščino na Dunaju se suče v glavnem okoli tega vprašanja.

Macedonija zahteva avtonomijo.

Pariz, 16. feb. — Macedonski narodni svet, ki ima svoj sedež v Lausannu, Švica, je poslal v Pariz deputacijo, katera je predložila mirovni konferenci spomenico za samoodločbo Macedoncev. Spomenica navaja zgodovino Macedoncev. Spomenica navaja zgodovino Macedoncev, dolgoletne boje s Turki, revolto leta 1878 in 1903 in končno vprašuje: "Ali ni očitno, da je macedonsko ljudstvo ravno toliko vredno pravice za samoodločbo, kakor so Slovenci, Hrvatje, Čehi, Slovaki in Arabci? Ali se naj z macedonskim ljudstvom mešetari, kakor z živino na trgu?"

Macedonski zastopniki pravijo, da je ravno Macedonija glavnim vzrok mržnje in večnega prepira med Srbi in Bolgari, in vsled tega zahtevajo: Da srbske in grške čete izpraznijo macedonsko ozemlje, katerega naj potem okupirajo le ameriške, angleške, francoske in italijanske čete; da se dovoli vsem, v tujinin živečim Macedoncem brez razlike na narodnost ali vero, neoviran povratek v domovino, ki naj potem organizirajo in upravljajo zadeve svoje dežele; da se lokalna uprava Macedonije poveri domačinom pod kontrolo okupacijske armade.

VREME.

Illinois: Oblačno in gorkeje v ponedeljek. Neizpremenjeno v torek. Zmerni južni vetrovi.

VELIKA DELAVSKA KRIZA V ANGLIJI.

40,000 delavcev na stavki v Berlinu; krvavi boji v Vratislavi. Obsedno stanje v Bukareštu; rumunski kralj je pobegnil?

London, 16. feb. — Izid sedanje industrijalne krize na Angleškem zavisi v večji meri od konference v torek, na kateri se snidejo posvetovalni odbori treh največjih delavskih organizacij: premogarske zveze, unije železničarjev in unije transportnih delavcev na ladjah in v pristaniščih. Premogarji zdaj glasujejo o stavki in vpričo dejstva, da so zavrgli ponudbo vlade, bodo najbrž glasovali za štrajk z veliko večino.

Lloyd George se zaveda velike resnosti položaja in bo vsekakor ostal v Londonu še nekaj dni, namesto da bi šel v Pariz na mirovno konferenco.

Zdaj so se začeli gibati tudi uslužbenci v telegrafskih in telefonskih centralah in zahtevajo povišanje plače ter krajši delavnik.

V Belfastu je vojaštvo pričelo operirati elektrarno in plinarno, ki sta počivali že tri tedne. Vojaki imajo strojne puške pripravljene za slučaj odpora štrajkarjev. Vojaški poveljniki bodo skušali operirati tudi javno železnico in na ta način zdrobiti generalno stavko. Nemirov do zdaj še ni bilo.

Berlin, 16. feb. — 40,000 skladiščnih delavcev je v stavki. Včeraj so se pojavili večji nemiri. V Vratislavi (Bresleau) je bilo ubitih 10 oseb, ko so spartakovci napadli ječe v svrho, da osvobode zaprte tovariše. V mestu je generalna stavka in tudi vse prodajalnice so zaprte. 20,000 delavcev je na štrajku.

"Die Rote Fahne", tukajšnje glasilo spartakovcev, je objavila imena oseb, ki so umorile Liebknechta in Rozo Luksemburgovo. Poročnik Hastung je obtožen, da je ustrelil Liebnechta in prostaki Rundge, Traeger in Zoetinger so pokrivljeni umora Roze, dočim je za oba umora odgovoren stotnik Pabst.

Karl Radek, ruski boljševiški zastopnik, je bil aretiran in zdaj je zaprt, incommunicado, to je nihče ga ne sme videti in tudi odvetnika mu nočejo dovoliti.

Kodanj, 16. feb. — Semkaj je prišla brzojavka, da je v Bukareštu, kjer je središče rumunske protimonarhistične revolucije, proglašeno obsedno stanje. Krvavi boji med revolucionarji in vladnimi četami so na dnevnem redu. Vlada je odkrila novo zaroto proti kralju in kralj Ferdinand, prestolonaslednik Karl sta pobegnila neznano kam, oziroma sta se skrila.

Pariz, 16. feb. — Komisija mirovne konference za mednarodno delavsko zakonodajstvo je sprejela točke procedure za nameravano mednarodno delavsko konferenco in objavila listo problemov, tikajočih se mednarodnih industrij in vposlevanja delavcev. Komisija je sprejela nekatere točke iz načrta angleška organiziranega delavstva in med temi točkami je tudi določba, ki daje delavcem v vseh državah pravico do mirnih stavkovnih straž. Samuel Gompers predseduje sejam komisije.

ZRAK V VOZEH ULIČNE ŽELEZNICE STRUPENEJŠI KOT NEMŠKI PLIN.

Chicago, Ill. — 24-letni saržent Ernest Toppel je bil omamljen od nemškega plina v Franciji. Bil je v bolnišnici na Drexlovem bulevardu. Ko je okreval, so mu dovolil obiskati njegovo družino. Stopil je na voz ulične železnice, ki je bila nabasana z ljudmi. To je bilo malo preveč zanj in kmalu se je onesvestil. Prepeljali so ga v bolnišnico in zdravniki izjavljajo, da se nahaja v tako kritičnem položaju kot v Franciji, ko so ga omamili strupeni nemški plini.

VOJAŠKI ZAKONIK PRED SENATOM.

Washington, D. C. — Izpoved generala Samuel T. Ansella, namestnika najvišjega avditorja v armadi, o zastarelem vojnosodnem postopanju in vojaškem kazenskem zakoniku, je napravila velik vtis na senatni odsek za vojaške zadeve. Na stotine vojakov je bilo po tem zastarelem vojnosodnem postopanju, ki datira še izza časov, ko se je Amerika bojevala za svojo samostojnost in svobodo, in ki je le posnutek starega britskega vojnosodnega postopanja, obsojenih na težke kazni radi malenkostnih prestopkov, radi katerih bi v civilnem življenju ne prišli še pred policijsko sodišče.

Dokler sta sedanje vojnosodno postopanje in vojaški zakonik v veljavi, ne more nihče pomagati, kajti vsakdo, ki služi v armadi, se ima ravnati po teh vojaških postavah. Odpomoč je le v reformi vojnosodnega postopanja in vojaškega zakonika, kar je tudi namen Chamberlainove predloge.

General Ansell je detajliral obsodbo za obsodbo in ti detajli so bili taki, da so izvabili senatorjem medklice, ki so pazno sledili generalovi izpovedi.

In to je popolnoma logično. Senatorji niso poznali vojnosodnega postopanja in vojaškega kazenskega zakona. Slišali so sicer, da za vojake postoji vojni sod, toda mislili so, da se obravnave vrše ravnotako kot pred civilnim sodiščem. Ko so slišali dejstva o vojnosodnem postopanju iz ust človeka, ki ga pozna do pike in ve kaj govori, so spoznali, da so živeli v zmoti, in to hipno spoznanje je povzročilo, da so jim medklici nehote in nenadoma prišli na jezik.

Zvečer je rekel senator Chamberlain, ko je bila seja zaključena: "Do dna še nismo prišli." Senator Thomas je pa pripomnil: "Zdaj razumem, zakaj nam je težko dobiti prilično armado v mirnem času."

Nekaj izvlečkov iz izpovedi generala Ansella:

Na Francoskem je bil vojak obsojen na smrt, ker ni ubogal nekega ukaza, da prisostvuje vajam. Vojak je trdil, da je bolan in da je njegovo fizično stanje tako, da ne more vbogati. Vojaške oblasti na Francoskem so vstrajale, da se izvrši na njem eksekucija. Njegovo življenje je ohranil predsednik s pomiloščenjem.

Vojni sod je doma obsodil vojaka na smrt, ki je brez dovoljenja pohitel k postelji svojega umirajočega očeta. Po očetovi smrti se je prostovoljno vrnil v taborišče. Bil je pomiloščen na prizadevanje iz Washingtona.

Na štirideset let ječe, nečasten dopust, zaplenjenje mezde je bil obsojen vojak, ki se je odstranil od vojaške postojanke brez dovoljenja. Kasneje je bila njegova kazen znižana na deset let.

Neki prostak je šel brez dovoljenja k svoji ženi in bolnemu detetu, ki sta se nahajala v zelo slabih gmotnih razmerah. Obsojen je bil na petnajst let ječe, kasneje je bila kazen znižana na tri leta.

Neki prostak je vstopil dne 28. oktobra v armado, dne 24. novembra je stal že pred vojnim sodom. Prostak je bil dodeljen za pomagača v kuhinji. Prepovedano je bilo kaditi. Vojak je kadil cigareto in zasačil ga je lajtnant, ki je od njega zahteval vse cigarete. Prišel je pred vojni sod, ki ga je obsodil na štirideset let ječe.

"Vsak sistem, ki dovoljuje take reči, je nemeriški," je segel tukaj v besedo senator Thomas. "Napravil bo iz vojakovih sodnikov boljševike."

General Ansell je dejal, da največja krivda zadene v tem slučaju oficirja, ki se ni znal prilagoditi situaciji. Senator Thomas je imenoval oficirja "prokletega norca".

"Ali želite, da gre to v zapisnik?" je vprašal senator Chamberlain.

"Da, želim," je rekel senator Thomas. "Bil je prokleti norec."

General Ansell je pripovedoval,

(Dalje na 2. strani, 4. kolona)

Vesti iz stare domovine.

Iz urada tisk. odseka SRZ.

Italijansko divjanje v Dalmaciji. (Naprej, 17. dec. Split 15. dec. (Lj. k. p.) Divjanje italijanskega okupacijskega vojaštva v Dalmaciji narašča čimdalje bolj. Dan na dan prihajajo poročila o novih nasilstvih. Podivjani italijanski vojaki vdirajo pri belem dnevu v kmetske hiše in odnašajo, kar jim ugaja. Ako se lastniki protivijo, jih kratkomalo aretirajo, in odvedej koot politično sumljive. —

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico je na svojem nedeljskem zborovanju, ki je bilo polnoštevilno obiskano, odobrilo predložene račune in izreklo odbornem soglasno zahvalo vodstvu za uspešno delo. V načelstvo sta se ponovno izvolila sodr. Josip Zupan (tob. delavec) in Viljem Rudolf (železničar). V nadzorstvo so izbrali delegati zopet sodruge Ant. Zugwitza, (kovinar, Jesenice), A. Gasperiča (železničarja) Filipa (železničarja) in mesto umrlega sodr. Magistra (tob. delavca) sodruga Celarca (tob. delavca). — Predloge načelstva je odbor soglasno odobril. Prebitek se razdeli tako, da dobe člani 5 odstot. obresti za polno vplačane deleže, 4 odstot. dividendo za oddane znamke, 10.000 K se izplača penzijskemu skladu društvenih uslužbencev, 10.000 K se izplača izobraževalnemu delavskemu društvu "Svoboda", 300 K v delavski podporni sklad. Ostanek pa gre deloma v rezervni, deloma v dispozicijski sklad.

(Naprej 17. dec.)

Manj tajne trgovine in več obzira do ljudi. —(Naprej 17. dec.) Pišejo nam: Zadnje dni so prišle k Pollaku v Ljubljano kmetice iz ljubljanske okolice, prinesle jajec in drugih stvari, za kar so dobile v zameno usnja. S tem usnjem so šle v mesto, toda na cesti so jih ustavili stražniki in jih kot navadne zločinke gnali na policijo, kjer so jih zaprli. Šele intervenciji nekega gospoda se je posrečilo, da so bile kmetice zopet izpuščene. Sedaj pa vprašamo naslednje: Ali se g. Pollak drži naredb poverjeništva glede oddaje usnja? Kako naj dobe usnje oni, ki nimajo jajec in drugih stvari, ki bi jih lahko zamenjali za usnje? Ni pravično, da se znaša policija nad ljudmi, ki so zamenjali blago, ki v tem ne vidijo sami nobene protipostavnosti. Pač pa naj stopi na noge korupciji pri glavi, tam, odkoder izhaja. To bi bila krajša pot in bi vbodoče onemogočilo podobne nerednosti.

Poročilo iz Trsta. — Trst, 15. dec. 1918. — V Škedenj je prišlo danes nekoliko mož v spremstvu karabinarjev, ki so prebarvali vse slovenske napise, češ, da se to godi na višji ukaz. Na kaštelu držijo kakih 200 bivših avstro-ogrskih vojakov, Dalmatincev in internirancv. Tudi enega srbskega vojaka, ki ima kot tak legitimacijo, držijo zaprtega. Na namestništvu so zaprli vse sobe, kjer so še delali prejšnji referenti, in so jim izjavili, da jim ni več treba priti v urad. Isto so rekli tudi v računskem oddelku, ki je pripravljal izkaze za plače državnih uradnikov pri politični upravi, med temi tudi za državne učitelje. Slovenski državni učitelji do danes niso dobili plače in se boje, da je z ozirom na omenjeno odredbo sploh ne dobe.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $4.00 na leto, $2.00 za pol leta in $1.00 za tri mesece; Chicago $5.50 na leto, $2.75 za pol leta, $1.40 za tri mesece, in za inozemstvo $7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $4 per year; Chicago $5.50, and foreign countries $7.00 per year.

31

Datum v oklepaju n. pr. (Januar 31-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ZAKLJUČEK PRVE SERIJE V KAMPANJI ZA MILJONDOLARSKI SKLAD.

Prva serija v kampanji za miljondolarski sklad S. R. Z. je končana z današnjim dnem. Nihče sedaj še ne pozna natančnega uspeha te kampanje, toda znamenja iz slovenskih naselbin govore, da ta uspeh ni majhen. Iz naselbin, o katerih ni nihče slutil, da v njih žive Slovenci, ki žele, da Jugoslavija postane svobodna in demokratična republika, so prišli ugodni glasovi o pobiranju doneskov za uresničenje programa in ciljev S. R. Z. Lahko rečemo, da do danes še ni nobena kampanja med ameriškimi Slovenci tako sijajno uspela, kot kampanja za miljondolarski sklad. Iz najmanjših naselbin je zanjo kipelo navdušenje, je zanjo prihajalo spodbujanje.

Monarhisti so v začetku od strani gledali kampanjo in mislili, pustimo jim veselje, saj tako ne bo nič iz nje, po končani kampanji se bomo pa norčevali iz S. R. Z. in njegove kampanje. Kmalu so postali nestrpni, kajti poročila iz naselbin so jim govorila, da se kampanja ne bo zaključila po njih želji. Iz nestrpnosti se je razvila grda nevoščljivost, ki jim je potisnila pero v roke, da so pričeli obrekovati, sumničiti, lagati in oblivati z gnojnico tiste, ki jih je organizacija postavila na zaupna mesta. Izigrali so zadnjo karto kot obupan igralec ki je skoraj zaigral že vse svoje premoženje in poišče zadnje cente po svojih žepih v nadi, da obrne srečo na svojo stran. Tudi ta čim obupanega človeka jim ni prinesel uspeha.

Kampanja za miljondolarski sklad je pokazala jasno kot beli dan, da je slovensko ljudstvo prežeto z demokratičnim duhom in da je pripravljeno žrtvovati za legalno obrambo svobodne in demokratične Jugoslavije po svojih skromnih močeh. Uspeh kampanje bi bil mnogo večji, če bi se kolesje v industriji sukalo tako, kot pred tremi meseci, kajti resnica postoji, da so ameriški Slovenci skoraj sami delavci, ki si služijo svoj vsakdanji kruh z ročnim ali duševnim delom. In ravno to dela žrtev veliko in veličastno, obenem pa dokazuje, da slovensko ljudstvo verjame, da zapadna demokracija ne bo zapustila jugoslovanskega naroda in mu bo pomagala, da ne postane zopet plen imperijalističnih teženj.

Slovensko ljudstvo zaupa besedi predsednika Wilsona in prepričano je, da vporabi ves svoj vpliv, da bo ljudstvo v spornih krajih s plebiscitom odločilo o svoji usodi. Ali prepričati je treba tudi druge predstavnike zapadne demokracije, da le plebiscit lahko povoljno reši vsa pojavljajoča sporna vprašanja, ker niso narodi več predmet barantanja poedinih vlad, ampak sami odločijo z glasovnico o svoji usodi. Za tako prepričanje je pa treba dela in sredstev. To resnico je spoznalo slovensko ljudstvo v Ameriki in zato se je odzvalo v tako velikem številu klicu S. R. Z., da prispeva za legalno obrambo demokratične in svobodne Jugoslavije.

Kampanja za miljondolarski sklad je končana, toda natančen pregled kampanje bomo imeli pred sabo šele koncem meseca, ker je eksekutiva S. R. Z. zaključila, da zaupniki do konca tega meseca odračunijo nabrane prispevke. Oficijelno se je kampanja zaključila z dnem 17. februarja, toda v nekaterih naselbinah so razmere take, da je bilo zaupnikom nemogoče do tega dne pobrati vse prispevke. To je odločilo pri eksekutivi, da je sklenila, da zaupniki do zadnjega v mesecu pošljejo nabrani denar.

Ameriški Slovenci! Storili ste svojo dolžnost in pokazali, da želite videti nekdanjo svojo domovino svobodno in demokratično urejeno, da v nji zažare zopet plavži, ožive industrija, poljedelstvo in trgovina v splošen blagostan jugoslovanskega ljudstva. Jugoslovansko ljudstvo onstran oceana ne bo pozabilo vašega dela za pravično rešitev jugoslovanskega vprašanja. Zgodovina bo pripovedovala kasnejšim rodovom, da ste storili svojo dolžnost častno, ko je bilo od vsakega še tako majhnega dela naroda odvisno, kako se reši jugoslovansko vprašanje. S tem delom si niste postavili le trajnega spomenika v zgodovini jugoslovanskega ljudstva, ampak vaš pomnik ostane trajen v zgodovini vsega človeštva.

LAŽ IMA KRATKE NOGE.

"Slovenski Narod" z dne 27. decembra je prinesel pod naslovom "Kaj pripovedujejo ameriški slovenski prostovoljci?" zanimivo izpoved Blaž Logarja, ki dokazuje, da nekateri ljudje ne morejo živeti, če ne lažejo o gibanju ameriških Slovencev.

Urednik "Slovenskega Naroda" je zastavil za naslovom vprašaj, kar dokazuje, da ne verjame v njegove čenče o gibanju ameriških Slovencev z ozirom na Jugoslavijo in o Kristanu.

Logar je živel pred vstopom v srbsko armado v Clevelandu. Bil je vnet pristaš pokojne monarhistične lige in kasnejše zveze, kar mu seveda nihče ne zameri, ker ima po našem mnenju vsakdo pravico, da dela za tako vladno torno v Jugoslaviji, ki odgovarja njegovemu okusu. Odpustili mu pa ne moremo laži, ki je razpredeljeno tiskana v "Slovenskem Narodu" in glasi: "Že takrat so se ameriški Jugoslovani izrekli za popolno narodno in politično ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov ter se postavili na stališče, **da pri tem ne sme igrati državna oblika bodoče svobodne Jugoslavije nobene vloge.**"

Če bi Logar govoril resnico, bi moral reči: "**Ogromna večina ameriških Slovencev se je izrazila za federativno jugoslovansko republiko; par frakarjev, fajmoštrov in njihovih kimovcev je za novo monarhijo, ki je pa kasnejše rekla, da državna forma bodoče Jugoslavije ne igra nobene vloge pri njih, ker so upali s to frazo omamiti narod, da jim sledi. Narod je njih potezo spoznal in ostali so osamljeni, obenem se je pa narod dobro in trdno organiziral v "Slovenskem republicanskem združenju", ki vztraja do sedaj edino pravilno rešitev jugoslovanskega vprašanja.**"

Ali Logarju ni zadostovalo, da je [illegible] vzel je blato in ga vrgel v E. Kristana, ki je v [illegible] Slovencev in drugih Jugoslovanov kot v Zupanič [illegible] katerim pojeslavo.

Ta prijatelj "resnice" se je o E. Kristanu izrazil takole:

"Da bi akcijo za organizacijo slovenskih prostovoljskih čet čim najbolj poglobili in razširili, so v poedini predstavniki tega gibanja obrnili tudi na voditelja [illegible] socialistov Etbina Kristana.

"Kristan pa žal tej ideji ni bil posebno naklonjen. Ko se je eden izmed odposlancev z njim o tem vprašanju razgovarjal ter mu dokazoval nujno potrebo, da tudi Slovenci vstopijo v prostovoljske jugoslovanske čete, da se bore proti Avstriji, ki jih je vedno zatirala, je Etbin Kristan dotičnika zafrkljivo zavrnil z vprašanjem: "Kje pa si se izlegel? Ali ne v Avstriji? Ali se hočeš proti Avstriji boriti?"

Sicer ne vemo, če je lažnivega falota zalila rdečica sramu, ko je povedal tole gorostasno laž o Etbin Kristanu, ki je od prvega dne oznanjeval in organiziral boj proti Avstriji, ko je stopil na ameriška tla, toda prepričani smo skoraj, da si je umazani lažnivec domišljal, da ameriški Slovenci ne bodo nikdar izvedeli njegovih laži, zato je lagal, da se je kar kadilo.

Ta laž dokazuje, s kakšnimi nizkotnimi sredstvi se bojejo nasprotniki "Slovenskega republičanskega združenja".

Lažejo v Ameriki in lažejo v Evropi, kadar pridejo tje. Poštenim bojevnikom za svobodno Jugoslavijo kradejo poštenje in čast, če lahko svoje smrdljive puščice izstrele nanje, kadar se ne morejo braniti.

Taki ljudje niso vredni, da pošten človek pljune predanje.

USTAVA ZVEZE NARODOV.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ni držav, zastopanih v zboru delegatov, in to le take države, ki so sposobne za samovlado, vštevši dominije in kolonije.

Nobena država se ne sme sprejeti v zvezo, ako ne more dati zadostnih garancij za izvrševanje mednarodnih obveznosti in če se ne podvrže principom, ki jih predpiše zveza glede na mornariške in vojaške sile in oboroženje.

Osmi člen.

Pridružene države priznajo načelo, da je za vzdržavanje miru potrebno znižanje oboroženih sil do najnižje stopnje narodnega varstva in za uveljavljenje skupne akcije mednarodnih obveznosti s posebnim ozirom na geografski in okolnostni položaj vsake države; izvrševalni odbor ima izdelati načrt za znižanje oboroženih sil. Izvrševalni odbor mora tudi odločiti, koliko oborožene sile smejo države obdržati. Ko je to enkrat določeno, nima več izvrševalni odbor pravice povečati teh sil.

Podpisane države so tudi prepričane, da mora biti omejeno proizvajanje orožja in streliva po privatnih podjetnikih in vsled tega nalagajo izvrševalnemu svetu, da najde pota, kako se bi to preprečilo; pri tem se je pa treba ozirati na tiste države, ki ne morejo same proizvajati streliva in drugega vojnega materijala za potrebo svoje varnosti.

Podpisane države ne marajo na noben način skrivati druga pred drugo položaja svojih industrij za izdelovanje vojnega materijala ali količine svojega orožja in se obvežejo, da bodo druga drugo informirale o svojih armadnih in mornariških programih.

Deveti člen.

Ustanoviti se ima stalna komisija, ki pouči zvezo o izvršitvi 8. člena glede oborožitvenega vprašanja.

Deseti člen.

Podpisane države bodo spoštovale in branile proti zunanji agresivnosti teritorijalno integriteto in obstoječo politično neodvisnost vseh držav-članic v zvezi. V slučaju katerekoli agresivnosti ali grozečega napada mora izvrševalni svet najti pota za izvedenje obveznosti.

Enajsti člen.

Vsaka vojna ali grožnja vojne, pa naj bo proti kateri podpisani državi ali ne, je stvar zveze in države v zvezi imajo pravico povzeti takojšnjo akcijo v prid varstva in miru. Katerakoli država v zvezi ima tudi pravico opozoriti delegacijo ali izvrševalni svet na vsako okolnost mednarodnega značaja, ki ugroža mednarodni mir ali prijateljstvo med narodi, od katerih zavisi mir.

Dvanajsti člen.

Podpisane države se zavežejo, če pride med njimi do spora, ki se ne bi mogel poravnati z običnim diplomatičnim procesom, da v nobenem slučaju ne napovejo vojne, predno ne izroče sporno zadevo razsodišču ali izvrševalnemu svetu v preiskavo in ne prej kot po treh mesecih po razsodbi ali izreku sveta, a tudi tedaj ne smejo napovedati vojne članici lige, ki se je pokorila izreku razsodišča ali priporočilu izvrševalnega sveta. V vsakem slučaju mora razsodišče izreči svojo razsodbo v primerno kratkem času, a priporočilo izvrševalnega sveta mora priti najkasneje v šestih mesecih od dneva predložitve.

(Dalje.)

Vaš sosed morda še ne ve, da je dnevnik "Prosveta" zelo priljubljen pri svojih čitateljih. Opozorite ga!

SENATNI ODSEK PRETRESA VOJNOSODNO POSTOPANJE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

da so bili zamorski vojaki ekseku tirani, ne da bi imeli priliko prositi za pomiloščenje ali vložiti priziv proti smrtni kazni. Citiral je houstonske nemire. Zamorski vojaki so prišli pred vojni sod v raznih skupinah. Prva skupina petnajst mož je bila obsojena na smrt in nekaj ur po izrečeni obsodbi eksekutirana. O akciji vojnega soda ni bil obveščen urad najvišjega armadnega avditorja.

General Ansell je dejal, da je ameriško vojnosodno postopanje bolj ostro kot britsko in francosko, sploh bolj ostro kot v kateri drugi armadi, izvzete so le ruska, pruska in španska.

Senator Frelinghuysen je želel izvedeti, če ne bi bilo pametno, da se izreče splošno pomiloščenje. General Ansell je menil, da bi bila to prava pot. Ugovarjal je, da se izroči predsedniku moč, da odloča o pregledovanju obsodb, ker mora zopet on imenovati drugo osebo, da revidira obsodbe. Po njegovih mislih naj se ta moč izroči uradu najvišjega armadnega avditorja, ki lahko takoj podvzame akcijo, da se stvar ne zavleče kot v houstonski aferi, ko je bila sodba vojnega soda pregledana po izvršeni eksekuciji nad zamorci.

Najvišji armadni avditor je pregledal od 18,000 do 20,000 obsodb, ki so jih izrekla vojna sodišča. Odsek bo zahteval, da se mu predlože vse obtožbe in naznani število vojakov, ki so v ječi.

Inozemstvo.

Stari avstrijski denar odpravljen v Jugoslaviji in Čehoslovakiji.

Dunaj, 16. feb. — Čehoslovaška vlada je vrgla bombo na Nemško Avstrijo, ki deluje z večjim učinkom kot so kdaj delovale nemške bombe, ki so padale na Pariz in London. Čehoslovakija je uveljavila naredbo, da se vrnejo vsi avstrijski bankovci vladi, ki potem natisne ne njih novo denarno vrednost; kdor ne vrne bankovcev pravočasno, ne bo imel več denarja, kajti po določenem času izgube bankovci vso vrednost in smatrali se bodo za navaden poslikan papir.

Jugoslavija je tudi sprejela enako naredbo in je že začela pečati stare bankovce z znamenjem nove vrednosti. Zdaj je pričakovati, da sledi Poljska z enako naredbo. Jugoslavija je revna, toda Čehoslovakija je bogata in vsled tega je čehoslovaška naredba silno razkačila finančnike na Dunaju, kajti s temi naredbami se razkadi denarni sistem Avstrije v prah. Centralna dunajska banka stoji pred polomom in edino hitra združitev z Nemčijo morda še odvrne grozeči bankrot.

Ameriške vesti.

STANOVANJA SE PODRAŽE.

Chicago, Ill. — Živi sloj, ki lastuje hiš, pa le živi od najemnine, ki jo stranke plačujejo kot stanovanjsko najemnino. Ti ljudje so navadni mešetarji. Od hišnih posestnikov vzamejo v najem hiše in potem oddajajo stanovanja strankam v najem.

Ti mešetarji so se dogovorili, da s prvim majem podraže stanovanja od 10 do 20 odstotkov. Razposlali so že strankam pisma, v katerih jim naznanjajo, da bodo morali po 1. maju plačevati več stanarine. Kdor se bo opiral tej odredbi, ga seveda postavijo na ulico.

Nekateri stanovanjski mešetarji pa že zdaj naznanjajo, da podraže stanovanja s prvim oktobrom.

Mešetarji so zapeli staro pesem, ki jo pojejo vsi ljudje, nagromadujoči denar, da se je vzdržavanje hiš od lani podražilo za 300 odstotkov, toda kot dobri in uvidni ljudje bodo strankam podražili stanarino le od 19 do 20 odstotkov.

POLITIČNO DELO "VARNOSTNE LIGE" KRITIZIRANO.

Washington, D. C. — Kongresnik Sherwood iz države Ohio je pred zborničnim odsekom kritiziral politično delo "Narodne varnostne lige".

Kongresnik Sherwood je izjavil, da je liga zagovarjala interese tistih, ki so imeli dobiček od vojne. Pritožil se je, da je liga napadala njega, njegovo delo in službovanje kot brigadnega generala v civilni vojni.

Kongresnik Frear iz Wisconsina, ki je predlagal preiskavo, je po rezumiranju izpovedi liginih odbornikov izjavil, da je liga zasledovala posebne cilje.

"SVETNIK" SE JEZI.

Chicago, Ill. — Poslanec Edward D. Shurtleff je predlagal v legislaturi, da uvede preiskavo proti Volivi, načelniku Zion Cityja, v katerem žive ljudi, ki ne dovolijo celo zdravnikom vstopa v mesto. Po mnenju teh verskih fanatikov je zdravniška veda nepotrebna in v njih očeh je vsak zdravnik slepar. V mejah mestne občine je prepovedano tudi kadenje, zvečenje in noslanje tobaka. Stavbinski delavci iz Chicaga so imeli že parkrat rabuko z mestnimi oblastmi radi te brezmiselne odredbe, pri katerih so zmagali delavci. Končno so "svetniki" napravili izjemo za stavbinske delavce iz Chicaga in dovolili so jim kadenje, zvečenje in noslanje tobaka, kajti delavci so jim zagrozili, da ustavijo delo, če ne prekličejo odredbe, in potrebna poslopja lahko zgrade "svetniki". Odločen nastop delavcev je pomagal.

Mr. Shurtleff je vtemeljil nujnots preiskave s tem, da Voliva prejema denar pod pretvezo blaznih verskih naukov. Ta nastop je pa silno ujezil naslednika John Alexandra Dovieja, ki je samega sebe prekrstil v Elijo II. Dejal je, da so mu ljudje nevoščljivi njegovih uspehov in da je mr. Shutrleff le orodje teh nevoščljivcev.

Seveda preiskava bo pokazala, kdo je v pravem, "svetnik" Voliva ali mr. Shurtleff.

125 BUŠLJEV SREBRNIH DOLARJEV PRELIJEJO.

Washington, D. C. — Zakladniški department je poslal v tukajšnjo novčarno nad 125 bušljev dolarjev, da jih prelijejo v srebrne palice, ki jih pošljejo v Indijo.

ŽENSKE V WISCONSINU SO DOBILE PRAVICO VOLITI PREDSEDNIKA.

Madison, Wis. — Legislaturni senat je sprejel zakonsko predlogo, po kateri smejo ženske voliti predsednika. V zbornici je bila predloga sprejeta že v prejšnjem tednu z 80 glasovi proti osmim.

OKRAJ ALLEGHENY DOBI ŠE DVA SODNIKA.

Harrisburg, Pa. — Legislaturna zbornica je sprejela s 193 glasovi proti enemu Dethrichovo predlogo, po kateri dobi okraj Allegheny še dva sodnika. Predloga pojde zdaj pred senat.

Napravljen je bil poizkus, da se predloga vrne odseku. Na glasovanju je tozadevni predlog propadel.

PLINSKA DRUŽBA ZAPADE GLOBI, ČE SE NE RAVNA PO POGODBI.

Indianapolis, Ind. — Odbor za javna dela se je izrekel, da Citizens Gas kompanija zapade vsaki dan $100 denarne globe, če se ne bo ravnala po njegovi odredbi, izdani 3. februarja, ki določa, da mora plin dajati 600 britskih toplotnih enot.

Poročila mestnih inženirjev dokazujejo, da se družba še sedaj ne ravna po odborovem zaključku. Zadnja preiskušnja plina je pokazala, da ima plin le 527 toplotnih enotin v eni plinarni, v drugi pa 517. Inženirji so izjavili, da plin še nikdar dosegel 600 toplotnih stopinj, odkar je bila izdana odredba.

Odbor je naročil inženirjem, da odslej podajo dnevno poročilo o kakovosti plina in da družba plača vsaki dan $100 denarne globe, če plin ne bo imel 600 toplotnih stopin.

J. D. Forrest, glavni ravnatelj plinske družbe, je izročil obvestilo družbinemu advokatu, mesto da bi odgovoril, da se bo družba ravnala natančno po določbah v pogodbi, da ne zapade denarni globi. Tako ravnanje je očividen dokaz, da je najboljše za mesto, če lastuje vse naprave, ki služijo javnim potrebam.

PONESREČEN MANEVER PODJETNIKOV.

Lawrence, Mass. — Tukaj so aretirali Ime Kaplana, tajnika štrajkovnega odbora tekstilnih delavcev, na obtožbo, da se ni registriral. Odvedli so ga v Camp Devens, da ga izroče vojaškim oblastim.

Brzojav je takoj sporočil listom, da je vodja štrajkarjev mlačnež, ki se je odtegnil vojaški dolžnosti. Listi so vest prinesli pod debelo tiskanimi naslovi. Veselje je bilo kratko, kajti iz Bostona je došla vest, da so Kaplana izpustili, ker se je registriral v Pittsfieldu v juniju 1917.

NAROČILO NA JEKLO SE JE ZNIŽALO.

New York, N. Y. — United States Steels korporacija je imela 31. januarja naročenih še 6,864.268 ton jekla, ali 604,884 ton manj kot 31. decembra.

To je tretje znižanje naročil na jeklo od 31. oktobra l. l., ko je bilo naročenih 8,358,293 ton jekla.

STAR SLEPAR SE JE SREDI IZPOVEDI ZGRUDIL MRTEV NA TLA.

Chicago, Ill. — Benjamin Fellner, star slepar z dolgoletno zločinsko karijero za sabo, se je sredi izpovedi zgrudil mrtev na tla. Po sodbi policije si je s sleparijami prisvojil okoli $50,000.

ŽRTVI NEVEDE.

Chcago, Ill. — V neki kleti na Osemnajsti ulici so našli mrtva 15-letnega Edward Stachowiacka in 15-letnega Stanley Hijeca. Držala sta se tesno objeta. Dečka sta zakurila ogenj v starem železnem loncu in vanj nametala kok. Razvili so se strupeni plini, ki so povzročili smrt dečkov.

SEDMA ŽRTEV BANDITOV PO 1. JANUARJU.

Chcago, Ill. — John Takič je sedma žrtev banditov po 1. januarju tega leta. Takič je Hrvat in stanuje na Tri in dvajseti ulici štev. 260.

Takič stanuje s svojo družino v tretjem nadstropju. Stopil je na drugo stran hodnika, da obišče svoje tri bratrance. Vsi štirje so sedeli pri mizi in pili pivo, ko so slišali, da je nekdo odprl zadnja vrata. Peter, George in James Kozlič so mislili, da je sosed, ki stanuje v pritličju in so ga povabili, da pride zvečer k njim v vas. Mesto soseda so vstopili štirje banditje, dva sta bila oborožena s samokresi.

"Roke kviško!" je zaklical prvi bandit.

Trije bratje so vbogali, Takič je pa pričel bežati proti svojemu stanovanju. Počila sta dva strela in krogli sta zadeli Takiča v ramo. Dosegel je vrata, jih odprl in ko jih je hotel zapreti, sta počila zopet dva strela. Krogla je prebila vrata in je zadela Takiča v tilnik. Takič je padel, navzlic temu je pa prilezel do vrat svojega stanovanja.

Takiča so hitro prepeljali v bolnišnico, kjer je uro kasneje umrl. Pred svojo smrtjo je dejal policaju Dragolu, da ga je ustrelil neki Joseph Radovich. Policija zdaj išče tega Radovicha, o katerem trdi, da je bil že večkrat aretiran.

LADJA V NEVARNOSTI.

Halifax, N. S. — Tukajšnja brezžična brzojavna postaja je sprejela od ameriškega parnika "Communipawa" klice na pomoč. Klici niso povedali, v kakšnem položaju se nahaja ladja. Ameriška obrežna ladja "Tallapoosa" je odplula na pomoč. Parnik "Communipawa" je odplul dne 2. februarja v Genovo.

NEVARNA DINAMITNA KAPICA.

Pittsburgh, Pa. — 15-letni Michael Balatas se je igral z dinamitno kapico, ki je naenkrat eksplodirala in mu skoraj odtrgla glavo. Umrl je nekaj minut kasneje. Pes, ki se je igral poleg njega, ni zadobil najmanje poškodbe.

DOPISI.

Denver, Colo. — Delavske razmere postajajo v tukajšnji naselbini vedno slabše. V tukajšnji rudotopilnici se dela vedno slabeje in obenem odpuščajo delavce. Kaj je temu vzrok, se ne ve. Sedaj je že precejšnjo število Slovencev brez dela. Ko bi bili organizirani, bi bilo boljše. Branili so se pa delavske organizacije in vsi poskusi organizirati tukajšnje delavcev so bili zaman. Ne vem, zakaj se nekateri delavci tako boje delavske organizacije. Vsakdo lahko izprevidi, da vsaka organizacija, bodisi strokovna, politična ali podporna, je velike koristi za delavca. Od vsake ima veliko dobička, sicer ne gmotnega toliko, kot pa v slučajih, kjer se odloča za boljše življenske razmere.

Tukajšnja slovenska društva prirede veliko plesno veselico v dvorani slovenskih društev prvega marca ob šesti uri zvečer. Igrala bo slovenska godba in nastopili bodo tudi razni slovenski govorniki, kateri nam bodo pojasnili pomen "Doma". Vabimo najuljudneje vse rojake iz te naselbine in iz bližnje okolice, da se udeleže te veselice v najobilnejem številu, da se razvedre in da dobe natančno pojasnilo glede skupnega doma vseh slovenskih društev v tej naselbini. Čisti dohodki so namenjeni za odplačilo "doma", kateri mora biti enkrat plačan, in čim preje, tem bolje. Vsakdo ve, da nam je "slovenski dom" potreben, kateri je na razpolago vsem tukajšnjim slovenskim društvom in ravno tako tudi vsem Slovencem. Radi tega še enkrat vabim vse Slovence in slovenska društva, da se udeleže veselice prvega marca vnajobilnejšem številu.

14. februarja se je vstanovil "Pevski in dramatični klub", kakor hitro bo vse organizirano, bodem takoj sporočil javnosti.

"Dom slovenskih društev" se nahaja na Washington Str., št. 4464.

Frank Škrabec.

Yunkon, Pa. — Glede delavskih razmer ne bom dosti poročal iz te naselbine, ker so iste, kot so po drugih slovenskih naselbinah. V tukajšnji okolici je več premogokopov, izmed katerih pa obratujeta samo dva. Radi tega ne svetujem nikomur, da bi sem prišel za delom, ker je tukaj že vsepolno brezposelnih.

Predpust se bliža svojemu koncu in nikjer še ni opaziti o kaki nameravani "ohcetá", takoravno je dovolj oseb obojega spola, da so že zreli za ženitev. Ne vem ali se boje eden drugega ali kaj.

Glede društev smo še precej dobro preskrbljeni. V tukajšnji naselbini imamo tri podporna društva in sicer društvo SNPJ, S. S. P. Z. SDPZ. Poleg tega še socijalistični klub, kateri tudi dobro napreduje.

Dne 26. januarja smo ustanovili še okrožno organizacijo SRZ ter jo priklopili okrajni organizaciji v Hermine, Pa. Naša okrožna organizacija ima sedaj osem in trideset članov in članic. Prihodnja redna mesečna seja se vrši 16. februarja ob drugi uri popoldne v "slovenskem delavskem domu". Na to sejo se najuljudneje vabi vse rojake iz te naselbine in bližnje okolice, da se udeleže te seje v najobilnejšem številu. Posebno opozarjam člane, da se udeleže te seje. Vsak član, naj pripelje še enega novega člana s seboj.

Frank Kovač, taj. o. or. SRZ.

Bearcreek, Mont.—Kampanja za miljonski sklad za SRZ se je končala v naši naselbini. Sicer bi se bila končala že prej, toda na prošnjo nekaterih rojakov smo jo nekoliko podaljšali in sicer do plačilnega dneva, ker so nekateri rojaki obljubili, da bodo prispevali več, ko dobe plačilo. Kajti nekateri nimajo vedno "evenka" na rokah, ker se le malo zasluži in velika draginja vseh življenskih potrebščin. To smo storili radevolje, ker je glavni odbor SRZ. itak podaljšal kampanjo do 17. februarja.

Nekateri rojaki so se odzvali, kolikor jim so le dopuščale razmere in vsa čast tem rojakom, kateri so pokazali, da so pripravljeni pomagati slovenskemu narodu v stati. Prepričani so lahko in prostosti. repričani so lahko, da jih bo zmal ceniti slovenski narod.

Nabrali smo $264.50, katero vsoto sem poslal na gl. urad SRZ. z podpisi vred.

Marsikateri si misli, da je to lepa vsota. otovo je, toda v primeri z naselbino in številom podpisov pa ni tatko. Vseh darovalcev je 185, torej pride sorazmerna vsota na vsakega darovalca $1.67¾ kar ni veliko. Ko bi vsi darovali toliko, kot so nekateri, kateri se zavedajo položaja, v katerem se nahaja slovenski narod v stari domovini, bi se nabrala še enkrat toliko ako ne več. Toda, nekateri rojaki so gluhi za vse, kar jim pripoveduješ. Nočejo in ne morejo razumeti položaja in razmer Slovencev v stari domovini.

Nekateri so tudi pokazali vso svojo "olikanost" in učenost, ko sem nabiral prispevke za miljonski sklad. Na plačilni dan, sem obiskal še enkrat one rojake, kateri so se pri kolekti bolj slabo odzvali in tako sem naletel na nekega rojaka, kateri se je prvikrat podpisal samo za en "kvoder", ter mu rečem: "Say, ti si bolj malo podpisal samo za en "kvoder" in nes je ravno "peda" kasjko bi še nekaj drobiža navregel. Veš vsi so se danes bolj "fajn" "odrezali", kaj ko bi se še ti in dal nekoliko več kot en "kvoder", ker je to jako mala vsota". In veste, kaj mi je zabrusil ta "rojak". "Ako nisi zadovoljen z enim kvodrom, mi pa še tistega nazaj daj". To je beseda sem si mislil in s tem mi je prav pošteno zavezal "gofljo". Še danes se kesam, da mu nisem dal tistega "kvodra" nazaj in sam pridejal k miljonskemu skladu iz svojega žepa. Splošno smo imeli nabiralci, šest po številu, jako trde čase pri nabiranju prispevkov za miljonski sklad. Vsak mi je pravil, da je dobil precej "ta trde whiskey" od takozvanih "naprednih" rojakov.

Istotako se niso odzvali tukajšnji slovenski trgovci in gostilničarji, kot se je pričakovalo. Najvišji znesek, katerega sme dobili pri imenovanih je bil $7.

Agitiranje za kako koristno stvar v naši naselbinin je zelo težavna. Ko je bilo razpisano posojilo svobode, smo imeli oni, kateri smo bili v "Liberty Loan Committee", precej težavnega dela in preslišati smo morali marsikako psovko. Naleteli smo na rojake, kateri so imeli vsakovrstne izgovore, katerih pa ni potreba, da bi jih našteval, ker so brez vsakega smisla. Seveda se nekaterim rojakom ne more zameriti, ker ne čitajo nobenih časopisov, da bi spoznali politični položaj. Ko pa prideš z njim v dotiko in mu začneš kaj pripovedovati in mu razlagati ti pa takoj reče: "Kaj mi boš ti to pravil; prej sem vedel, kot ti", ali pa: "cajtengam" ni nič verjeti, vse lažejo". S takim ne moreš delati in govoriti.

Predno so Združene države stopile v vojno, je bilo tukaj v Bearcreeku vse napredno. Še celo "cucki in mucke" so bile napredne. Sama naprednost na vseh koncih in krajih. Toda, ko so stopie Združene države v vojno in napovedalo vojno tiranski Neměiji in njeni vlačuginji Avstriji, je pa ta naprednost takoj izginila.

Dolžnost vsakega zvestega državljana je bila, da je deloval v tem času kolikor mu je bilo le mogoče, da se prej uniči kajzerizem in nemški militarizem ter da se razbije seženjeno in skrpucano Avstrijo. Tako smo se tudi nekateri Slovenci priglasili k kampanji za posojilo svobode. To pa nekaterim "rojakom" ni bilo prav nič všeč, ter so nas začeli takoj psovati z vsemi različnimi in mogočimi imeni. Samo ime "rogač" še nismo bili drugo pa že vse. Edino to je dobro, da človek ve, da z duševno omejenimi ljudmi ni mogoče resno govoriti in da še sploh ne vedo, kaj klepetajo. Seveda, ako je pa imel kak tak 'rojak' kake sitnosti pri sodniji radi kakih nepremišljenih opazk ali dejanj, takrat smo pa mi bili dobri. Marsikakga smo rešili nekotrebnih sitnost.

ar se tiče delavskih razmer v tukajšnji okolici so iste kot po drugih krajih, kakor poročajo časopisi. Večina imamo neprostovoljne počitnice za nedoločen čas. Delamo večina po dva dni v tednu. Radi tega ne svetujem nikomur, da bi sem prišel iskat dela, ker ga še mi nimamo. Brezposelnost pa vsakdo lahko dobi, kdor je dela sit.

Zimo imamo tako, ko bi ne imel pratike v hiši, bi mislil. da smo v meseecu maju.

Ker je vojna in bolezen pobrala dosti ljudi posebno moških, se je začela gospa štorklja oglašati v tukajšnji naselbini. Oglasila se je že pri družini Annie in Blaž Planinšek in za spomin pustila kar dva zdrava in krepka dečka. Starišen častitam za ta izvanreden dar.

John Vidic.

Springfield, Ill. — Nekateri pravijo, da imamo sedaj še dosti dobre čase, ker nam ni treba veliko delati. Imamo nekake prisilne počitnice in teh so nekateri veseli, drugi zopet žalostni. Toda prvih se najde jako malo veliko več pa pa zadnjih. V ti okolici je nekaj premogokopov, kateri so pričeli delati le po dva ali tri dni v tednu ali pa še celo na dva tedna. Radi tega ne svetujem nikomur, da bi sem prišel za delom, ker se tudi tukaj opazi veliko brezposelnih, kateri hodijo okrog za delom.

1. februarja smo imeli tukaj nekak ljudski shod, na katerem smo razpravljali o potrebi ustanovitve okrajne podružnice SRZ. Po daljšem debatiranju smo vendar prišli do zaključka in ustanovili toliko potrebno organizacijo. Seveda smo pri tem naleteli na nasprotovanja in nekateri so nasprotovali na vse načine. Izvolili smo tudi odbor in ravno pri teh volitvah se je opazilo, koliko nekateri Slovenci vpoštevajo zasluge in delo nekaterih rojakov, kateri so delali in se trudili že dolgo časa za SRZ in sedaj jih niso niti izvolili v odbor. Nazadnje so jih le hoteli izvoliti, toda en rojak se je lepo zahvalil za ponujano mesto, ker se ne mara siliti v ospredje. On dela, kar mu veleva narodna dolžnost. Zato ne zahteva nobene časti.

Znano je že, da Slovenci ne znajo ceniti zaslug in požrtvovalnosti delavnih rojakov. To je že stara stvar. In to menda iz same nevoščljivosti.

Springfieldčan.

McCurtain, Okla. — Kakor po drugih naselbinah, tako so tudi tukaj delavske razmere pod ničlo. Tukajšnji premogokopi obratujejo samo po dva ali tri dni v tednu. Radi tega ne svetujem nikomur, da bi prišel sem za delom, ker se istega sploh ne more dobiti. Tukaj je že precej brezposelnih, in zaslužek ne odgovarja draginji življenskih potrebščin.

Pred kratkim je bil tukaj rojak Franc Gorene iz Jenny Linden, Ark., in je nabiral prostovoljne prispevke za miljonski sklad. Odzvali smo se vsi Slovenci v tukajšnji naselbini vsak po svojih močeh. Tukaj je itak le mala slovenska naselbina, večinoma so sami Indijanci.

Kar se tiče zime, nam je letos popolnoma prizanesla. Snega dosedaj še nismo videli in tudi mraza še ni bilo. Sicer se nič ne pritožujemo radi tega.

Frank Ocepek.

Wasson, Ill. — Kakor po vseh slovenskih naselbinah, tako se tudi rojaki v tej naselbini še precej zanimajo za gibanje SRZ in za kampanjo miljondolarskega sklada. Večina tukajšnjih rojakov je dobila znake s tremi zvezdami in s tem kažejo, da so še vedno zavedni Slovenci, ter se zavedajo položaja, v katerem se nahaja slovenski narod v starem kraju. Vsa čast tem rojakom.

Tudi tukaj je še nekaj rojakov, kateri so takorekoč nasprotniki vsega, kar diši po svobodi in prostosti in imajo vsepolno neumnih in bedastih izgovorov in tudi nesramnih. Vso svojo olikanost in izobrazbo kažejo v različnih izrazi. Ko bi bili vsi taki, kot so omenjeni, bi gotovo nikdar ne dobili naši rojaki v stari domovini prave svobode in prostosti, ker ne marajo ničesar žrtvovati in pri tem pa pravijo, škoda časa, saj ne bomo ničesar dosegli. Istina je, ako ne bomo delali in žrtvovali, ne moremo ničesar doseči. O seveda, ako bi jim kdo prinesel svoboda na krožniku, bi jo vzeli. Tobodo na krožniku, bi jo vzeli. Toda, ako pa pride čas dela in žrtve, se pa umaknejo v 'varno zavetje" ignorance in nevednosti. Drugi se zopet izgovarjajo, češ, jaz itak ne bom šel več v stari kraj. Jaz sem se navadil Amerike in bom ostal tukaj. (Večinoma taki, kateri še niso niti državljani niti "dekleranti"). Pri tem je največji vzrok, ker ne čitajo slovenskih naprednih listov, katerih imamo precej, ki poročajo o vsem, kar je potrebno za življenje z ozirom na duhu časa. Tem svetujem, da naj čitajo napredne slovenske liste in naj se zanimajo za napredek.

O jugoslovanskem vprašanju v starem kraju poročajo razni ameriški listi še precej. Iz tega se razvidi, da zavzema to vprašanje na mirovni konferenci precej vazno vlogo. In to edino radi tega, ker so nekateri italijanski aneksisti mnenja, da je treba zasesti in obdržati nekatere popolnoma od Jugoslovanov obljudene kraje. Še ne pred dolgim časom sem čital v nekem tukajšnjem listu, da namerava Italija zahtevati na mirovni konferenci vse ozemlje na desnem bregu reke Soče. Po mojem mnenju bi to ne bilo pravično, ker vem iz lastne skušnje, da je v dotičnih krajih veliko število Slovencev, takoimenovanih furlanskih Slovencev. (Zahteva še več in ne samo to, zahteva celo veliko ozemlja na levem bregu reke Soče, precejšen del Kranjske, Opomba ured.) To bi ne bilo pravično, in ko bi se vpoštevalo ljudske želje, bi ti kraji morali pripadati novi jugoslovanski državi. Ako se ne motim prebiva v Furlaniji približno 70 tisoč Slovencev. Ako se hoče pravično rešiti jugoslovansko vprašanje, bi bilo najbolje, da se pošlje mednarodno komisijo v dotične kraje, radi katerih se ne more priti do zaključka, katera naj dobro preštudira on dotne razmere glede prebivalstva in naj se vpošteva potem v prvi vrsti poročilo te komisije. Na ta način bi se rešilo to sporno vprašanje na najbolj pravičen način. Naj se ne vpošteva razne želje nekaterih imperijalistov in aneksistov, katerim je ljudska volja in ljudske želje deveta briga. Toda upam, da se rešijo te sporne točke, na pravičen način in da ne bo nobeden narod oškodovan.

Jadransko morje in slovenske pokrajine si predstavljam, kot studenec z dobro pitno vodo in žejnega popotnika, kateri si želi na vsak način priti do te dobre pitne vode in si utešiti že dolgotrajno žejo. Toda ta studenec je dobro zavarovan z zidom, katerega so postavili njegovi sovražniki edino iz tega namena, da popotnik umrje od žeje. Podreti moramo ograjo. To moramo storiti le, ako žrtvujemo kolikor nam dopuščajo razmere v miljonski sklad in da podpiramo SRZ, kolikar nam dopuščajo moči.

Priporočamo vsem zavednim Slovencem, kateri se zavedajo položaja, v katerem se nahaja slovenski narod v starem kraju, da prispevajo v miljonski sklad. Pomagajmo osvoboditi naše rojake v stari domovini izpod grozeče imperijalistične sužnosti.

Louis Grebenek.

Ely, Minn. — Glede delavskih razmer nimam dosti poročati, ker so iste kot v drugih slovenskih naselbinah. Sicer tukajšnji rudniki obratujejo še vedno s polno paro, toda nihče ne ve, kako dolgo. Toda kljub temu je tukaj še vedno dovolj brezposelnih, ki iščejo delo. Radi tega ne svetujem nikomur, da bi sem hodil za delom.

V rudniku "Sibel", lastnina "Oliver Iron Co.", je ponesrečil v tukajšnji naselbini dobro znani rojak John Kozlar. Prišel je pod voz, s katerim prevažajo rudo. Prepeljali so ga v bolnišnico. Zdravniki pravijo, da ne bo tako hitro okreval. Želimo mu vsi skorajšnjega okrevanja.

Sedaj v dolgočasnih zimskih večerih nam zelo koristi tukajšnja slovenska čitalnica, kjer dobivamo raznovrstne knjige in časnike, da jih čitamo. Sicer še ni tako velikega zanimanja za potrebno čitalnico, kot ga zasluži taka izobraževalna ustanova. To mi daje povod da sporočim tukajšnjim rojakom, da se zanimajo za prekoristni zavod in zahajajo v čitalnične prostore, kjer imajo na razpolago vsakovrstno čtivo. Saj to koristi njim samim. S tem se izobrazujejo in vsakdo dobro ve, da je izobrazba zelo potrebna v sedanjem času. Vsepovsod se zahteva več izobrazbe.

Kolikor sem slišal od verodostojne osebe, namerava prirediti odbor slovenske čitalnice prvega marca tega leta predpustno maškeradno in plesno veselico. Prične se menda ob sedmi uri zvečer. Na programu, kolikor sem ga videl od strani, imajo vsakovrstno zabavo. Igrala bo najbrže izvrstna slovenska godba. Sploh se bo dobilo vsega v izobilju, da ne bo nikomur žal za malo svoto, katero bo v ta namen porabil. Radi tega opozarjam vse tukajšnje rojake in Slovence v bližnjih naselbinah, da naj nikar ne obljubijo za ta večer kam drugam, ampak naj kar sem pridejo in naj se zabavajo v naši sredini. Postreženi bodo po najboljšem "receptu", da ne bodo mogli nobene "perioženge" poslati na višjo inštanco. Naj se nikar ne zboje snega, katerega nam je sedaj poslala tetka zima, katera je še precej dolgo časa odlašala.

Da ne bodo nekateri mislili, da smo popolnoma pozabili, da smo Slovenci in potomci onega naroda, kateri se je že stoletja in stoletja boril za svobodo in prostost, smo se tudi tukajšnji Slovenci zavzeli za to stvar. Z mojim pečlarskim "partnerjem" sva se odločila in šla trkat na zavedna in dobra srca za prostovoljne prispevke. Dobila sva tudi vsakovrstne značaje in osebe. Nekateri so se radevolje odzvali in prispevali, kolikor so jim le dopuščale razmere in okoliščine. Našla sva pa tudi "rojake", kateri se še vedno zavzemajo za podrtino v meji črno-žoltih mejnikov kateri so pa sedaj popolnoma izginili. Tem ni moči dopovedati nič pametnega, ker so nepristopni za vse, kar je v stiku za svobodo in prostotjo. Vzrok je kot po vseh drugih naselbinah, namreč premalo zanimanja za slovenske napredne časopise. Ko bi malo več čitali in malo manj zabavljali, bi bilo vse drugače. Radi tega svetujem tukajšnjim rojakom, da se pričnejo bolj zanimati za slovenske napredne časopise in se tako izobražujejo in dobivajo boljši vpogled v svetovni položaj, da ne bodo še vedno za petdeset let odzadaj.

Pri nabiranju prostovoljnih prispevkov v miljondolarski sklad sva bila še precej uspešna, za kar se najtopljeje zahvaljujeva vsem darovalcem in prispevateljem. Nabrano vsoto sem poslal na pristojno mesto.

Samec pečlar.

La Salle, Ill. — Kolikor morem sedaj izpreviditi, kampanja za miljonski sklad v tej naselbini dobro napreduje kljub vsem zaprekam in od nasprotnikov, kateri ne zbirajo sredstev pri napadanju na SRZ in njenih voditeljev. Kolikor moram sedaj razvideti iz vspeha, se ne motim ako rečem, da bo šla naša naselbina "over the top."

Do sedaj so darovali po petdeset dolarjev sledeči rojaki: Math Berglez, Ignac Rasetič, John Vogrič, Justin Zajec, Joe Jurjevec in še precej drugih, katerih imena pa še sedaj ne vem. Lahko rečem, da bo naša naselbina ena izmed prvih pri nabiranju prostovoljnih prispevkov za ta prepotrebni sklad z ozirom na naselbino.

Razumno je, da je tudi vsej naselbini nekaj "rojakov", kateri se ne brigajo za to stvar prav nič in katerim je vsa ta kampanja trn v peti. Nekateri pravijo, da naj nabirajo te prispevke samo pri "socijalistih". Toda ti ne premislijo, da bodo v svobodni jugoslovanski republiki vživali vsi iste pravice, socijalisti in klerikalci, ako se ravno zadnji v tej državi tako zoperstavijo temu gibanju, dočim se njih politični tovariši v stari domovini bojujejo za iste cilje, kot se "socijalisti" tukaj. Česar pa seveda ne marajo in nočejo priznati iz same zagrizenosti in duševne omejenosti razni politični petelini a la Skazi-mir, kateremu sama jezuitska zagrizenost gleda iz vseh koncev in krajev. Seveda, ko bi take osebe imele odločevati o svobodi, potem bi bili takoj prestavljeni za približno šeststo let nazaj v zgodovino.

Kdor nalašč nasprotuje tej kampanji in ne mara prispevati v ta sklad in poleg tega še blati požrtvovalne osebe, kateri žrtvujejo ves svoj čas edino za uspešnejše gibanje SRZ, naj bo prepričan, da bodo vedeli za njega v stari domovini. Vedeli bodo za njegovo umazano delovanje, kateri se je ustavljal temu, za kar se bojujejo v stari domovini brez ozira na žrtve.

Vsem darovalcem v miljonski sklad se pa najtopleje zahvaljujem za njih požrtvovalnost. Pokazali ste, da še čutite s svojimi brati onkraj oceana in da Vam je mar svoboda in prostost Slovencev, katerim sedaj grozi imperijalistična sužnost. Kličem vsem rojakom, nikar se ne ozirajte na nesprotnike našega gibanja, temveč prispevajte v ta sklad, kolikor vam le dopuščajo razmere, da bomo šli "over the top" pri miljonskem skladu.

Poročevalec.

Kenosha, Wis. — V Tukajšnji naselbini je umrl 8. februarja t. l. dobroznani rojak in zaveden Slovenec John Ahlin. Podlegel je pljučnici, katera je nastopila po influenci. Pokojni je bil član SNPJ. in NHZ. Bil je jako aktiven član na društvenem polju in zelo priljubljen pri vseh Jugoslovanih. Društva ga bodo zelo pogrešala. — Ker je društvo "Ilirija" imela ravno na dan pogreba svojo društveno veselico, in ker nam te ni bilo mogoče preložiti na drugi dan, še društvo ni moglo udeležiti pogreba korporativno, Toda nabrali smo na veselici $16, za venec, ki smo jih izročili soprogi pokojnika.

Pokojni zapušča tukaj žalujočo soprogo in pet nedorastlih otrok. Nejaskrenejše sožalje žalujoči soprogi, pokojniku naj bo pa lahka prosta ameriška zemlja. V imenu društva se najlepše zahvaljujem vsem darovalcem za venec.

John Žerovec.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

PREDSEDNIK: Vincenc Canjkar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill
PODPREDSEDNIK: Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa.
TAJNIK: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDELKA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale av., Chicago.
BLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Godina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK.

Jože Ambrožič, predsednik, Box 351, Canonsburg, Pa.
John Underwood, 406 Hay St., Springfield, Ill.
Martin Žebenjkar, Box 276, Barberton, Ohio.
Joe. Radišek, Box 432, Smithton, Pa.
Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pleteršek, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radišek, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.
Leo Kukar, Box 246, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 14815 Hale Ave., Collinwood, Ohio.
Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Joe. Kalan, 6101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Canjkar, Jože Ambrožič in Matt Petrovič.

ZDRUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Joe. Škuk,
Jožko Oven, Mary Udovič.
VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik.

POZOR! — Vse denarne pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote sploh, naj se pošiljajo na naslov: John Verderbar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse zadeve bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega oddelka v gl. uradu.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: Jože Ambrožič, Box 351, Canonsburg, Pa.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Canjkarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vesti iz stare domovine.

Iz urada tisk. odseka SRZ.

Kedaj bodo cene živilom in blagu sploh nižje? (Naprej 17. dec. Splošno se pričakuje znižanje cen. Vojna je nehala in sklep miru ni več daleč. Vendar ostajajo cene potrebščinam skoro enake kot pred letom dnij, če niso nekatere še nižje. Z ozirom na to je včeraj Narodna vlada sklenila na predlog poverjenika za socialno skrb, sodr. Ant. Kristana, da se začne z vso energijo delovati za tem, da se cene znižajo. Na soboto dne 21. t. m. (decembra) je sklicana enketa z dnevnim redom: urediti blagovnih cen. K tej enketi povabi poverjeništvo za socialno skrb 6 zastopnikov konsumentov, poverjeništvo za trgovino in obrt šest zastopnikov trgovine in obrta in poverjeništvo za kmetijstvo šest zastopnikov poledelcev, vinogradnikov in lastnikov gozdov. — Upati je, da se s tem začne nekaj res dobrega za težko preizkušene konsumente. —

Imenovanje štabnih častnikov v seji Narodne vlade dne 1. decembra 1918. (Naprej 17. dec.) Imenovani so: Za podpolkovnika major Franc Zvirn. Za majorje generalnega štaba: stotnika g. Št. Viktor Andrejka pl. Livnograd in Jernej Ankerst; za majorje: Viljem Dereani, Evgen Miller, Anton Krejči, Anton Lukanc pl. Savenburg, Matija Štefin, August Kolšek, Franc Jurkovič, Bogumil Burnik, Dragotin Pož, Edmund Schwinger, Martin Colariv. — Imenovani so: za polkovnika major Rudolf Maister, pov. voj. z naslovom in značajem generala v generalnem štabu; podolm. pov. v Mariboru; za polkovpolkovnika: major Herman Vidpolkovnik Milan Ulmansky; za mar.; za majorja v generalnem štabu: stotnik Alfred pl. Lavrič; za majorje, stotniki Edvard Vaupotič, Emil Knific, Ivan Orehel; za nadoskrbnika: oskrbnik Anton Satran.—

"Špartanska priprostost" nemškega cesarja. (Naprej 17. dec.) Ko je cesar Viljem Zadnji stopil z eno nogo že čez svoj prag svoje vladarske hiše, se je še vedno našel časopis, ki je pisal, naj vsakdo izpozna in zve, kako priprosto je živel ubogi cesar. Cesarska jedilna miza je bila po mnenju tega časopisja, vzor "špartanske priprostosti" med vojno. Marsikdo si v duhu predstavlja, kako je priprosti cesar užival repo in zelje ter pil kavo nešanico. Toda tako hudo nikakor ni bilo. V velikem glavnem stanu, kjer je bival nemški cesar od časa do časa, se je iživelo prav razkošno, in sicer v času, ko je civilno nemško prebivalstvo stradalo v pravem pomenu besede. Le en zgled naj služi, da spoznamo "špartansko priprostost" nemškega cesarja v velikem glavnem stanu. Pred nami leži jedilni list z dne 3. septembra 1916, kakor je bil napisan za nemški glavni stan. Ta dan cesarja ni bilo v glavnem stanu. Jedilni list pa vsebuje naslednje jedila. Prvi zajutrek: jerebice, stročji fižol, ribje pastete, jerebice z joboleńikom, dunajski puding, sadje, raki z rižem, srna s solato, jajčna jed, sadje. Kadar je bival v glavnem stanu nemški cesar, je bila "vojna hrana" še okusnejša, kakor priča to naslednji jedilni list. Veliki glavni stan, 5. decembra 1916. Opoldanski kraljevi obed. Juha na kraljevi način, pečeni morski jeziki, srna, jabolčnik, solata, zeleni paradižniki, hreskin kompot, sadje. Taka je bila "špartanska hrana" nemškega cesarja na bojišču, dočim so hranili vojake z vodenimi kašami in suhim sočivjem. Lahko je izračunati, kako se je visoka gospoda šele hranila doma. Tako je živela cela vrsta raznih nemških kraljev in princev. Saški kralj na primer je dobival vsak teden 36 funtov surovega masla, 50 funtov mesa, za štirinajst dni 50 funtov moke, itd. Ljudstvo, zapomni si, da ne boš več goljufano vbodoče.

11.000 ljudi obsojenih na smrt (Naprej 17. dec.) Da, to je strašna številka. Avstro-Ogrske oblasti so odredile med vojno nad 11.200 smrtnih obsodb. Od usmrčenih je bilo pozneje pomiloščenih približno 3800. Med temi pa niso všteti tisti, ki so jih usmrtili brez sodnega postopanja. Viška zgodovina.

Italijani so zažgali hrvaško zastavo v Pulju. (Naprej 18. dec.) (Lj. k. p.) — Pulj, 16. decembra. — Dr. Zuccon je tožen pred vojaškim sodiščem. Ob pogrebu zdravnika okrajne bolniške blagajne v Pulju, Hrvata, so natukajšnjem Narodnem domu razobesili hrvatsko zastavo na poldrogu. Laška mladina je vdrla in sežgala zastavo. Laški častniki so nato predsedništvu Narodnega doma izrazili svoje obžalovanje; kljub temu je sedaj dr. Zuccon kot predsednik Narodnega doma tožen radi kršenja odredbe, ki prepoveduje izobešanje zastav.

PROTEST NARODNE VLADE V LJUBLJANI.

Ljubljana, 16. decembra. (Lj. k. p.) (Naprej 17. dec.) Z ozirom na zadnje dogodke v Grabštajnu je tukajšnja Narodna vlada odposlala državnemu uradu za zunanje stvari na Dunaju in deželni vladi v Gradcu nastopno protestno brzojavko: "Ponoči od sobote na nedeljo so nemški oddelki s topovi in strojnimi puškami nenadoma napadli srbski, torej ententni vojaški oddelek, ki je bil zaradi varnosti in reda nastanjen v Grabštajnu. Dasi je hotel srbski poveljnik zabraniti krvoprelitje, so Nemci deloma ranili in usmrtili, deloma premagane odvedli. Proti temu postopanju, ki kruto krši pogoje premirja kakor specialne dogovore, se vlaga najostrejše protest, ki bode poslan tudi vrhovnemu poveljništvu ententnemu. Odklanjamo vsakoršno odgovornost za neizogibne posledice takih kršitev prava in si izrecno pridržujemo vse protiodredbe. — Narodna vlada HS. — Pogačnik, predsednik.

Italijani ne izpuste dr. Podgornika. (Naprej, 18. dec.) — Trst, 16. decembra. (Lj. k. p.) Iz Gorice se poroča: Goriško slovensko inteligenco med njimi dr. Podgornika, drže Italijani še vedno v Kormínu; menda jih namerava odvesti v Italijo. Dosedanje intervencije zanje so bile brezuspešne.—

Nedosegljivi ministri. — (Naprej, 18. dec.) Prijatelj nam piše: "Naprej" je počel s hvalevredno točnostjo prvi nastopati proti raznim, recimo milo, nerodnostim, ki so se vgnezdile v naši novi upravi. Eno tako nerednost mora zabeležiti tudi pisec teh vrstic. Na poverjeništvu za javna dela in obrt je določen čas med 10 in 11 uro predpoldne za sprejem strank. Ko sem prišel prošlo soboto v poverjeništvo ob določeni pri, da govorim s poverjenikom za javna dela in obrt, inž. Remecem, v neki privatni nujni, in sodim tudi, za državno upravo važni zadevi, sem našel v predsobi tako množino oseb, ki so tudi čakale na sprejem, da sem uvidel nemogočnost, da bi v pičli uri mogel računati na sprejem. Tesem odšel. Prišel sem sledeči ponedeljek, da bi opravil svojo važno zadevo, toda zopet zastonj. Ko sem prišel na vrsto ob 11 uri in 25 minut sem hotel vstopiti v pisarno. Toda imenovani uradnik me je odslovil, češ, da ima preveč dela, ter da ne more sprejemati strank danes. Rad verjamem, da imajo uradniki dovolj dela, ter da so nekateri še preobloženi z raznimi deli. Toda to ne more biti noben izgovor. Ako so ure določene za zaslišavanje raznih strank, se mora te ure vpoštevati in ne pa stranke odklanjati. To ni pravilno in lahko škoduje raznim javnim naredbam. Ako je toliko dela, da ga ena oseba ne more opravljati, naj pa nastavijo več uradnikov, da bo delo šlo od roke, in da ne bodo nekateri uradniki preobloženi. Za to delo se pa morajo nastaviti osebe, katere so zmožne in naj se odpravi enkrat za vselej star in šepavi avstrijski sistem, ki je vsepovsod nastavljal le juriste, ki so se pa izkazali v nekaterih poklicih popolno nesposobne. Nastavi naj se osebe, ki so prinesle popolne izkaz sposobnosti. Te osebe bodo opravljale svoje delo v popolno zadovoljstvo, tudi ne bleste z akademičnimi naslovi, kateri v ostalem našim rešiteljem preko morja prav nič ne imponirajo.

KRVAVI SPOPADI NA KOROŠKEM.

Gradec, 16 decembra. (Lj. k. p.) (Naprej 17. dec.) Kakor poroča "Grazer Montagszeitung" iz Celovca, je bilo pri spopadu med Nemci in Jugoslovani v Grabštajnu na slovenski strani ubitih ali ranjenih 45 oseb. Nemci so imeli le nekaj ranjencev. Grabštajn je v nemških rokah.

GOVOR MR. FR. JAGRA NA KONFERECI JUGOSLOVANSKEGA DOBRODDELNEGA ODSEKA.

12. januarja v hotelu La Salle, Chicago, Ill.

(Nadaljevanje.)

Videli smo matere z dojenci v naročju, katere so imele mal košček črnega kruha katerega so dobile samo enkrat na dan. Prestavljate si male otroke, katere niso mogle matere dojiti radi nezadostne hrane.

Ko sem prišel v malo srbsko vas, sem videl v neki hiši starčka okrog 90 let, ki je imel pred seboj malo pločevinasto posodo. V njo je pomakal svoj prst, ادoveden, kaj da dela, sem ga vprašal: "Kaj pa delate?" "Kosim," mi odgovori. Opazil sem nekaj zrezanega zelenega popra in malo krušnih dobtin zmešanih z vodo. In ta ubogi starec je živel ob tem celih 14 dni. In to je samo eden izmed tisoč slučajev. Kajti vsa pokrajina je bila popolnoma opustošena in sovražnik je pobral vse, kar se mu je zdelo le nekoliko vporabno, brez razlike, kaj je bilo.

Toda pisma, katera so dobili srbski vojaki od svojih dragih, so bila pisana v vsem drugačnem smislu. Bolgari so namreč večkrat vrgli črez zakope vreče s pošto. Pisma so bila pisana od žen, otrok do svojih dragih. Ta pisma so se glasila nekako tako: "Dragi mož, zakaj ne prideš domov. Zakaj se še vedno bojuješ. Tukaj je tako prijetno. Vsega ima dovolj. Dobro vem, da ti ne dobiš toliko jedi, kot mi tukaj. Oh povrni se, mi vsi te težko pričakujemo." Toda vse to je bila laž, velika laž.

Ko so bili Bolgari nemški in avstrijski vojaki pregnani iz Srbije, sem šel z srbsko armado v zasedene kraje. Videl sem marsikaterega srbskega vojaka, ki je zaman iskal svoj dom, svojo ženo, otroke ali sestre. Videl sem jih, kako so hodili po vasi in iskali svoje drage. Toda našli so samo prazne podrtine, drugega nič. Žene, otroci, sestre so bili odpeljani v sužnost v Nemčijo, pred dvema, tremi, štirimi leti. In to je še bolj podžgalo srbske vojake k odporu.

Nemci so spoznali, da je najboljši način, da odpeljajo ljudstvo iz teh krajev, da se popolnoma uniči narod. Narod ne more obstati brez ljudstva. In radi tega je naša sveta dolžnost, da rešimo gotove smrti to, kar je ostalo. Toda potekla bodo leta in leta, predno se vzdigne tako sestradano in izčrpano ljudstvo do prejšnje svoje stopnje.

Kakšne so razmere na Hrvatskem in Slavoniji, so mi pripovedovali vojaki, ki so dezertirali iz avstrijske armade. Vlada je tam zaplenila istotako vse, kar je bilo le količkaj vrednega v vojaške svrhe. Zaplenila je ves pridelek žita vsako leto in sploh vse pridelke. Napravila je vladne pekarne in uradniki so delili vsako jutro kruh, kateri skoro ni bil užiten. Pripovedoval os mi, da so ljudje, starci, žene in otroki stali po 4 do 5 ur v vrsti in čakali, predno so dobili majhen košček kruha. Seveda so bile te odredbe veljavne samo za slovansko ljudstvo. Vlada je protežirala vsepovsod Nemce. Ako je kaj zaplenila, zaplenila je najprvo Slovanom in nazadnje šele Nemcem. Zaplenila je pšenico, toda Nemcem jo je pustila dovolj, da so imeli dovolj kruha vse leto. In tako je bilo z vsemi stvarmi. Toda, ko so bili Avstrijci prognani iz teh krajev, ne vem kako se preživi ljudstvo sedaj. Dobil nisem nobenih poročil.

Jugoslovanski kraji so bili tako opleujeni vsega, da ni bilo mogoče dobiti niti žebljev. Srbski princ Aleksander, n. pr. si je hotel postaviti nekako barako za svoje bivanje. Toda v celi Srbiji ni bilo mogoče dobiti enega žeblja. Tako na primer v mestu Saloniki, ki ma okrog 200.000 prebivalcev ni mogoče dobiti čevljev in naj eden plača zanje kar hoče. Sploh ni bilo prodajaln, na trgu nobene stvari. Edino nekoliko zeljnatih glav, paradižnikov (tomatoes), jaje in zelene paprike. In še teh stvarij v tako mali količini in neizmerno drago. Ne briga me prav nič, kaka prihajajo poročila od sovražne strani toda razumeti ne morem, kako mora ljudstvo živeti vzprico takega pomanjkanja.

Velikokrat sem čul, da se slovenski in hrvatski vojaki bojujejo proti zaveznikom. Da resnica je, toda ali se mora zgoditi kaj bolj nečuvenega, da se mora brat boriti proti bratu? Da mora oče zadeti puško na ramo in se boriti proti sinu? In tako je bilo tudi s slovenskimi in hrvatskimi vojaki, kateri so morali, so bili prisiljeni iti v boj proti svojemu lastnemu prepričanju. Toda znano vam je, koliko tisoč in tisoč jugoslovanskih vojakov je pobegnilo iz avstrijske armade, in se borili proti centralnim zaveznikom. Kolikor je meni znano, pobegnile sta dve divizije in prestopile na stran zaveznikov, ker se vojaki niso hoteli boriti za Nemčijo. Omeniti vam hočem, kako neustrašeno sta se borili te dve diviziji na strani zaveznikov in za vašo svobodo. Ena divizija je šla v Vladivostok in se pridružila Ceho-Slovakom in se bori proti boljševikom. Druga divizija je šla iz Odese v Archangel, kjer se je vkreala na angleške ladje, katere so prepeljale to divizijo v Saloniki in sedaj se bori proti Avstriji za svobodo. Videl sem jih, kako so se bojevali v zakopih Srb, Hrvat in Slovenec drug pri drugem. Ravno tako je odšlo iz Amerike veliko število dobrovoljcev, kateri so se izvežbali v Bizerti v severni Afriki in se potem pridružili srbski armadi. Bili so prostovoljci, kateri so zapustili dobre službe, žene in otroke samo iz enega namena, da pribore svojim rojakom v stari domovini svobodo.

Radi tega smo upravičeni govoriti o svobodi za naše rojake v stari domovini, ker smo pokazali ameriškemu ljudstvu, da se znamo, tudi boriti zanjo.

(Dalje prihodnjič).

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Radovednež, Maynard, O. — V avstro-ogrski armadi je lahko postal vsak, kdor je imel dovolj denarja, da je napravil takozvani "inteligentni izpit," brez da bi imel visokošolsko izobrazbo ali da bi napravil zrelostni izpit (maturo) bodisi na gimnaziji ali realki ali katerikoli višji šoli, gimnaziji, realki, ali katerikoli višji trgovski šoli in učiteljišču.

Deseti brat.

ROMAN.

Spisal Josip Jurčič.

(Nadaljevanje)

Vzel sem jo v zakon. Ljubil sem jo in mislil sem, da tudi ona mene ljubi. Kadar sem mogel pozabiti svojo prvo in pravo ženo, o kateri si nisem upal poizvedovati, če še živi in kako — kadar sem mogel njo pozabiti, sem bil zadovoljen.

Toda malo malo časa. Usoda me ni bila pozabila. Maščevala se je nad menoj, glavo za glavo.

Varal sem in bil sem varan!

Sin! Težko mi je — zapisati besedo, pa hočem jo.

Tvoja mati ni bila poštena žena!

Mislil sem, da sem vzel v zakon žensko, ki je sicer s šivanko živela sebe in svojo staro mater, ki je bila pa —po mojih mislih nedolžna, brez izkušnje, brez poznanja sveta.

Črez leto in dan si prišel ti na svet. — Nekaj dni pozneje sem izvedel, da je tvoja mati že prej živela, preden sem jo jaz poznal, živela tako, kakor si ti ne moreš misliti, ki sem te izredil daleč od mest.

To bil bil jaz lahko prej vedel, lahko poznal po tem in onem. Pa bil sem slep!

Takoj, ko sem to izvedel, sem hotel umoriti njo in sebe.

Pa domislil sem se svoje prve žene. Domislil sem se, da je usoda pravična, da se je maščevala nad menoj!

Tvojo mater sem pustil. Če še živi ali če je umrla v nadlogi, tega ne vem. Nikdar nisem poizvedoval. Tudi tebi ni treba in menim, da ne moreš. Zato sem sežgal vse listine, ki imajo njeno ime, zato ti tukaj ne imenujem njenega imena.

Nekaj časa sem bil s teboj v malem mestu na Nemškem. Potlej sem se naselil v tem kraju.

Po tem, kar sem ti na kratko povedal, boš razsodil nekoliko moje vedenje. Bolje boš sodil, kadar boš starejši.

Ne morem, ti natančneje razkladati teh reči. Roka moja je stara in posebno v tem trenutku ni za veliko pisanje. Samo še svojo poslednjo voljo ti povem.

Vse moje premoženje je svoje, izvzemši hišo Polesek in kar je zraven. Da ti ne pustim, imam več razlogov. Prvič želim, da ne ostaneš v tem kraju, kjer so me poznali in me bodo morda še bolj, če pridejo one listine na dan. Dasiravno bom skrbel, da moje smrti ne izvedo ljudje tod okoli, je vendar mogoče, da se to zgodi in ti si potem sin samomorilčev, kar bi se ti med ljudstvom utegnilo kdaj očitati. Drugič se mi zdi pravično, da ustrežem pred smrtjo želji svojega prvega sina, ki se imenuje desetega brata, da se vsaj nekoliko popravi krivica, ki sem jo storil njegovi materi. Želja njegova pa je, da pustim nekoliko dedščine človeku, ki se imenuje Kvas in je učitelj ne Slemenicah. Tretjič je ta Kvas meni v rodu, zato hočem, da pustiš Polesek njemu. Kar je v tej reči potreba, ti bo svetoval Slemeničan. Preverjen sem, da boš mojo poslednjo voljo spoštoval, tem bolj, ker ti tukaj izročam toliko, da lahko kupiš tri boljša posestva drugje.

Bolje bi morda bilo, da bi bil s seboj nesel nekoliko tega, kar sem ti povedal. Prosim te tedaj, ne premišljuj veliko. Zdaj ko veš, da nimaš nobenega človeka na svetu, si izkušaj dobiti prijateljev; uživaj življenje po pameti, brez strasti in tako, da ne boš nikomur na poti, kar sem ti pa jaz tu grenkega povedal — pozabi!—

Bodi srečen!

Tvoj oče

Peter Kaves.

Pripis: Mislim, da se bo dobil dober tuj človek, ki mi bode izko grob, na samoti, kakoršen mi bo prav. Drugega ne potrebujem. Tudi tega ni treba, da bi ti vedel zanj. Pusti tedaj vse poizvedovanje. Ne povprašuj, kje sem bil poslednji čas. Skrbel bom, da bo daleč od tebe.

(Dalje prihodnjič.)

Laxiron za nervozne in bolne ljudi.

Izvrstno živčno krvno zdravilo je slavno znani LAXIRON, kateri povrne moč in novo življenje živcem, ki so že izčrpani, utrujeni, ne zadovoljnim ljudem in celo v par dne v mnogih slučajih.

Tisoče ljudi hvali to zdravilo vsled velike možnosti, ki jo daje nervoznim zmučenim, na umu upehanim in ne dovolj močnih živcev bolnikov katere večinoma povzroča, alkohol, tobak in preveč napornega dela.

Za vsak slučaj bolehanja pri nervoznosti je LAXIRON eno najboljših pomoči, kot za histerijo, tresenje, nevralgijo je to izvrstno zdravilo. LAXIRON ojačuje in daje novo moč za čisto in rudečo kri.

Prodaja se pri

LAXCARIN PRODUCTS CO.,

CENA JE $1.00 za zavojček; 6 zavojev za $5.00. Money order, gotov denar, ali poštne znamke v registriranem pismu. Mi pošljemo tudi na poštno povzetje C. O. D. na vse kraje.

Dept. Z. 3. Pittsburgh, Pa.

NAPRODAJ JE FARMA.

Proda se 33 akrov obsegajoča farma v Texasu. Lepa prilika za človeka, kateri želi iti v gorko klimo ali ponebje. Tu je zelo zdrav okraj, dobra pitna voda je na ti kmetiji. Hiša meri 16x20. 3 akre je izčiščenega, a drugo je pa obraščeno z vsakovrstnim lesom. Farme je le 3 milje do železnice in enako do malega mesta z imenom Fastoria, Tex., kjer je že tam v bližini več Slovencev naseljenih. Les se zelo lahko proda, kdor hoče delati švelerje, se prodajo. Lesa je do $400.00 vrednosti na ti zemlji. Vse to prodam po zelo nizki ceni. Za vsa nadaljna pojasnila obrnite se pismeno ali pa osebno na naslov:

Frank Kosher, P. O. B. 142,
Rock Falls, Ill.

Cenjeni rojaki pozor!

Cenjenim rojakom naznanimo, da mi kupujemo vse **Liberty Bonde** ter jih plačujemo v gotovem denarju po dnevnem KURZU (njih vrednosti). Rojaki, katerim je nemogoče priti osebno v naš urad, naj pošljejo svoje BONDE v priporočenem pismu (registriranem), ker na drug način mi nismo odgovorni v slučaju izgube po poštni ali drugi pošiljatvi. — Pošljite na naslov:

Mr. John Bahorich, 129 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie. Pa.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Kašelj v Februarju

kakor kašelj v drugem času izgine hitro, ako se takoj pravilno zdravite. Nikdar vam ne bo žal zaupati v zdravilo, ki je bilo od leta 1881 priznano kot prijetno zdravilo proti kašlju. Njegovo ime je

Severa's

Balsam for Lungs

(Severov Balzam za Pljuča). Dobi se v vseh lekarnah. Kupite ga lahko kadar ga rabite. Dobro je pa da ga imate steklenico vedno v hiši. Zavarovanje je proti kašlju, prehladu, hripavosti in bolečine v grlu. Poskusite ga danes. Cena 25 in 50 centov.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Cenjenem občinstvu in vse društvam želim naznaniti, da sem prevzel dne 29. jan. t. l. gostilno in dvorano K. of A. od Ed. Simoniča. Točim raznovrstne neopojne pijače najboljšega izdelka, na razpolago imam raznovrstne smodke, tobak, itd. Za zabavo in kratek čas mojih gostov pa imam raznovrstne časopise Slov. in Angleške, biljardno mizo (Pool Table), ter tudi dvorano na razpolago za veselice in društvene in druge seje. V ti dvorani sedaj zborujejo dve podporni društvi in telovadsko društvo. Se uljudno priporočam, da me obiščete, novi lastnik: Fr. E. Smith, 436 Kemper ave. Butte, Mont.

Rojaki pozor!

Cenjenim rojakom se naznanja, da se je ustanovila družba **THE AMERICAN AMUSEMENT & THEATRE CO, INC.** z glavnico $100.000 z namenom, da nabavi kar več mogoče gledališč. Načrti so že izdelani kje se bode vzelo 10 gledališč v letu 1919, od katerih se sedaj že lastuje dva in imamo dva pod arom. Za vse te stvari je pa potrebno veliko denarja. Družba sedaj nudi naprodaj svoje delnice po zelo nizki ceni $1.00 vsaka. Dobiček je preračunjen, da bi mogel doseči do 40% v letu 1919. Pišite po natančnejša pojasnila na naslov:—

Mr. John Bahorich, 129 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.

SLOVENSKI KROJAČ.

Priporočam se rojakom za delo oblek. Ravnokar sem prejel lepe in krasne vzorce za možke in ženske obleke, kakor tudi površnike za dež. V družbi nisem z nobenim nič več. Vse delo izvršujem doma v svojem stanovanju, pridite k meni na dom. Obiskal vas bodem na vašem domu in vzel višo mero za obleko. Za vsako delo jamčim. **John Teran, krojaški mojster, Ely, Minn.**

FARMA NA PRODAJ.

Proda se farma, obsegajoča 40 akrov, 35 akrov je izčiščenega, 5 akrov je pa hosta za drva, 7 akrov je posejenega s žitom in deteljo, poleg sta 2 konja, 2 krave, 1 telica in 30 kokoši, vse potrebno kmetijsko orodje, ena kočija in dva voza, hiša ima 5 sob, štala za 12 glav živine, kokošnjak in druga potrebna poslopja. Le 4 milje od mesta Muskegon, Mich. Nizka cena, proda se za $3,200, katerega veseli naj nemudoma piše za natančnejša pojasnila. Prodam zato, ker imam dve farmi. Moj naslov je: Joseph Prus, R. F. D. 4, Muskegon, Mich.

Čitateljem 'PROSVETE' se priporoča

DR. W. J. OSBORNE, Specialist za Slovence,

113 Smithfield Street, Pittsburgh, Pa. (Drugikrat pazite na pravi naslov).

Ako želite točno dognati kakšno bolezen imate tedaj pridite k meni, da vas preiščem na X Ray električnem stroju s katerim se lahko pregleda vaš celi život znotraj kot na dlani. Meni ni treba vgibati kakšno bolezen imate kot to delajo drugi zdravniki ki nimajo takega stroja za točni pregled in pravilno zdravljenje bolezni. Potom pošte ne zdravim nikogar. Ni treba pisati, ampak pridite osebno. Jaz moram bolnika osebno pregledati in šele potem ga lahka pravilno zdravim.

Dr. Osborne je danes smatran med prve in najboljše specialiste v Pittsburghu. Mnogo let že zdravi s dobrim uspehom bolne može in žene. K njemu prihajajo bolniki od blizo in daleč.

Dr. Osborne zdravi želodčne bolezni, jetra in nečiste kri, bolezni mehurja in obisti, prsi in trganja.

Ako mislite, da imate trakuljo v želodcu, pridite se prepričajte in ako je jaz jo preženem. Zdravim tajne bolezni, glavobol, srčne bolezni, bolečine hrbta, ledja, bolne oči, ušesa in grlo.

Za vsako bolezen brez izjeme se lahko zaupno obrnete do Dr. Osborna.

Nasvet in površni pregled brezplačno. Moje cene so zmirne. Govorj se slovenski jezik. Uradne ure so: od 9 zjutraj do 6 zvečer. Ob nedeljah pa od 10 v jutro in do 2 popoldne. Prinesite ta oglas seboj.